

УТВЪРЖДАВАМ:

ИРЕНА ДУШКОВА

ДИРЕКТОР

**УЧИЛИЩЕН МЕХАНИЗЪМ
ЗА ДЕЙСТВИЕ В СЛУЧАИТЕ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И УПОТРЕБА НА
НАРКОТИЧНИ ВЕЩЕСТВА**

Настоящият Механизъм е приет с решение на Педагогическия съвет от 14.09.26 г. и е утвърден със заповед №РД-02-105/18.09.2026 г. на директора на училището

Въведение

Настоящият документ е разработен въз основа на *Механизма за действие и алгоритъма към него в случаите на разпространение и употреба на наркотични вещества в училище, дейности за повишаване на професионалната подготовка на училищните психолози в тази посока и информационни дейности с цел превенция*, утвърдени със Заповед № РД-09-3543/01.11.23 г. на министъра на образованието и науката.

Цел:

Училищният механизъм има за цел да структурира последователна и целенасочена училищна политика, като включи училищния екип в рамките на съвместен с другите институции механизъм за **предотвратяване на разпространението и употребата на наркотични вещества сред учениците**.

Въвеждането на Механизма цели и да унифицира действията на педагогическия и непедагогическия екип и да формира сред училищната общност разбирането, че реален напредък в борбата с това негативно явление в училище може да бъде постигнат само в резултат на ясни и координирани дейности подкрепя от всички отговорни институции.

Механизмът включва мерки и дейности за превенция и намеса, както и разписани алгоритми и отговорности за действие. Основно задължение на училището е да работи съгласувано с другите институции. Този механизъм не отнема функции и дейности на училището като образователна институцията.

I. Информираност:

В областта на предотвратяването на употребата и злоупотреба на подрастващите с наркотични вещества от особена важност е **превенцията**. Важно е да се осигури информация на подрастващите за вредите от употребата на наркотични вещества и последствията, които те могат да имат върху здравето, ученето и бъдещето на ученика. Това може да се осъществи чрез провеждане на информационни кампании, провеждане на уроци, насочени към превенция на наркотиците, организиране на дискусии и семинари и др.

Необходимо е да се подчертае опасността от новите дизайнерски дроги и наркотични вещества, които причиняват трайни щети върху психиката на личността, а в доста чести случаи водят и до летален изход.

Едни от най-разпространените наркотични вещества в Р България са марихуаната и синтетичните наркотични вещества – амфетамини, но в последните години навлязоха райски газ и комбинирани наркотични субстанции.

При интерпретиране на темата за употребата и злоупотребата с психоактивни вещества в контекста на новите вещества, които се разпространяват, не стои въпросът за пристрастяването, а за трайни и продължителни увреждания и загуба на живот.

1. Разпознаване на случаи на употреба на наркотични вещества от ученици и подрастващи и реакция в такива ситуации

Разпознаването на случаи на употреба на наркотични вещества от ученици и подрастващи е от съществено значение за предприемане на подходящи мерки и предоставяне на помощ. Признаци, по които могат да се разпознаят такива случаи:

✓ Физически промени:

Употребата на наркотични вещества може да предизвика физически промени при учениците и подрастващите. Това може да включва необичайни покачвания или загуби на тегло, красноречие, необичайно разширени или стеснени зеници, осезаеми промени във външния вид (кожни проблеми, неглижирана визия и пр.).

✓ Промени в поведението и настроението:

- ✓ Учениците и подрастващите, които употребяват наркотични вещества, често проявяват промени в поведението и настроението си. Това може да включва изолация, намалена учебна успеваемост, нередовно посещаване на училище, промени във връзките със семейството и приятелите, агресивност, раздразнителност, депресия или еуфория.

✓ Финансови проблеми:

При употребяващите наркотични вещества често възникват финансови проблеми. Те може да се опитват да събират пари по необичаен начин или да проявяват необяснимо поведение на недостиг на средства.

✓ Пропуски и незадоволителни резултати в училище:

Употребата на наркотични вещества може да доведе до нередовно посещаване на училище, пропуски на уроци или незадоволителни резултати в учебните постижения.

Важно е да са налице повече от един от посочените признаци, след което внимателно се събира допълнителна информация чрез разговор с ученика, консултиране с училищния психолог за изясняване на възникналата хипотеза, провежда се разговор със съучениците на ученика и др.. След това се предприемат следващите стъпки.

II. Реакции на педагогически специалисти и на непедагогически персонал в случаи на констатиране на разпространение на наркотични вещества.

1. Уведомяване на директора на училището.

Педагогическите специалисти и непедagogическият персонал предприемат мерки и реакции при констатиране на разпространение на наркотични вещества в училище, както следва:

✓ **Сигнализиране:**

Незабавно се информира /устно/ директора или заместник-директор, за констатирането на разпространение на наркотични вещества.

✓ **Документиране на случая:**

В доклад, внесен в деловодството на училището педагогическия или непедagogическия специалист описва всички подробности относно констатирания случай на разпространение на наркотични вещества. Докладът трябва да включва датата, часа и местоположението на инцидента, имената на засегнатите ученици и всички други важни факти.

✓ **Спазване на процедури:**

Педагогическите специалисти и непедagogическият персонал са длъжни да спазват настоящият механизъм и алгоритъма към него при всеки конкретен случай на разпространение на наркотични вещества.

Процедури, предприемани в конкретен случай на разпространение на наркотични вещества:

- изолиране на засегнатите ученици,
- информиране на родителите,
- сигнализиране на отговорните служби: ДСП/ОЗД (чрез формуляр за устен сигнал или писмено с писмо на съответен имейл) и РУ на МВР (чрез позвъняване на телефонен номер 112; чрез посещение в IV РУ на МВР; уведомяване на полицейски инспектор; писмо по ел. път),
- незабавно предоставяне на медицинска помощ – чрез медицински работник в училището и/или чрез подаване на сигнал до Спешна помощ,
- незабавно предоставяне на психологическа помощ/подкрепа от училищния психолог или педагогически съветник.

2. При случай на разпространение и употреба на наркотични вещества директорът създава Екип за взаимодействие с отговорните институции и при необходимост изготвя план за подкрепа на засегнатия ученик или план за превенция с цел предпазване на останалите ученици от употреба и злоупотреба с наркотични вещества.

Екипът е мултидисциплинарен и включва представител на отдела за закрила на детето в дирекция „Социално подпомагане“, на районното управление на полицията

(РУП), на регионалното управление на образованието (РУО), на общинския съвет по наркотичните вещества (ОбСНВ).

3. Взаимодействие на училищното ръководство със здравните служби в случай на употреба на наркотични вещества.

В случай на употреба на наркотични вещества в училище взаимодействието между училищните органи и здравните служби е от изключителна важност.

Аспекти на взаимодействието със здравните служби:

✓ Идентификация и сигнализиране:

- За разпознаване на признаците на употреба на наркотични вещества от учениците училищното ръководство, психолога и педагогическите съветници преминават обучение.
- Директорът на училището незабавно сигнализира здравните служби в случаите на признаци за употреба на наркотични вещества от учениците

✓ Сътрудничество със здравните служби:

Директорът на училището си сътрудничава със здравните служби, за да осигурят подходяща подкрепа и помощ на учениците, които употребяват наркотични вещества чрез консултации със специалисти, предоставяне на информация и обучение на учители и персонал, както и създаване на програми за превенция и рехабилитация.

✓ Планиране на дейности:

Директорът на училището и здравните служби планират съвместни дейности, които да насочат учениците към здравословен начин на живот и да ги предпазят от употреба на наркотични вещества чрез информационни кампании, предоставяне на консултации и подкрепа на учениците и техните семейства.

✓ Обмен на информация:

Директорът на училището и здравните служби определят механизми за обмен на информация относно случаи на употреба на наркотични вещества в училище с оглед по-добро разбиране на проблема и вземане на подходящи мерки за неговото решаване (Указания).

✓ Подкрепа на засегнатите ученици:

Ръководните органи на училището и здравните служби работят заедно, за да осигурят подходяща подкрепа и помощ на учениците, които са **засегнати от употреба** на наркотични вещества чрез психологическа подкрепа, ОПЛР, консултации със специалисти, участие в програми за рехабилитация.

4. Взаимодействие на учениците с училищното ръководство и отговорните институции в случаи на разпространение и на употреба на наркотични вещества.

В училището се осигуряват административни възможности учениците да сигнализируют в случай, че станат свидетели на разпространение или употреба на наркотични вещества или ако са били принуждавани или склонявани да закупуват наркотици от свои съученици или лица в или извън училище. Това включва:

✓ **Информирание на училищното ръководство:**

Учениците се обръщат към училищното ръководство – директор или заместник-директор, и го информират за ситуацията с разпространение или употреба на наркотични вещества, на която са станали свидетели.

✓ **Информирание на училищния психолог или педагогическия съветник:**

Учениците имат право да се консултират с училищния психолог или педагогическия съветник, които могат да предложат подходящи решения и да предоставят подкрепа както на засегнатия ученик/ученици, така и на учениците, които съобщават за случаи на разпространение и на употреба на наркотични вещества.

✓ **Създаване на условия за подаване на анонимни сигнали:**

В училището се осигурява възможност за анонимно съобщаване от учениците на информация за употреба на наркотици или разпространение на наркотици чрез анонимни кутии за сигнали, онлайн формуляри или телефонни линия: 116 111.

Работата по каналите на информирание от учениците се осъществява от педагогическия съветник.

✓ **Информирание на учениците за възможности да се обръщат и директно към органите на реда:**

Класните ръководители са длъжни да информират учениците за възможностите за директно информирание на органите на реда, в случай че ученик се почувства сериозно застрашен от ситуации на принуждаване или склоняване да закупува наркотици от свои съученици или лица в или извън училище или стане свидетел на такава ситуация. Информацията, която се предоставя на учениците е, че органите на реда разполагат със специализирани екипи и ресурси за борбата с употребата на наркотици в училищната общност.

Педагогическите специалисти следва да се стремят да изграждат отношения на доверие с подрастващите и да приемат всеки постъпил от тях сигнал с необходимата сериозност като се отчита, че възрастова особеност на подрастващите тийнейджъри, когато най-често се случва първият досег с наркотични вещества, е характерна със стремеше да се експериментира, но същевременно подрастващите се страхуват за себе си, усещат, че имат по-ниска волева устойчивост да устояват на натиска на връстници, а това може да го тласне към рисково поведение, както и че учениците са по-склонни да се доверят на възрастен от училище, отколкото да споделят в семейната среда.

5. Комуникация с родителите в случай на установяване на разпространение и употреба на наркотични вещества от децата им.

В комуникацията с родителите в случай на установяване на разпространение и употреба на наркотични вещества педагогическите специалисти, следват основните принципи на:

✓ Информиране:

Директорът на училището е длъжен да запознае родителите с влезлите в сила Механизъм и дейностите в случаи на разпространение, употреба и/или държане с цел разпространение на наркотични вещества или техните аналози в училищата и прилежащата им територия.

Директорът на училището информира родителите за случаи на установена употреба или разпространение и/или държане с цел разпространение на наркотични вещества от децата им в училището. Тази информация се предоставя незабавно, за да се осигури разбиране за сериозността на проблема.

✓ Открита комуникация:

Педагогическите специалисти и ръководството на училището поддържат открита и прозрачна комуникация с родителите, включително мерките, които са взети от училището и здравните служби. Родителите се информират за възможностите за подкрепа и помощ, които са налични.

✓ Индивидуален подход:

Всеки случай се разглежда индивидуално, като се вземат предвид нуждите и специфичните обстоятелства на детето и неговото семейство. Родителите се канят на среща с ръководството и/или педагогическия съветник на училището и представители на здравните служби, за да обсъдят възможния подход и действия.

✓ Предоставяне на ресурси и подкрепа:

Родителите се информират от училището за наличните ресурси и програми за подкрепа на децата, които са засегнати от употребата на наркотични вещества, напр.: консултации със специалисти, участие в рехабилитационни програми.

✓ Сътрудничество и последователност:

Училището установява сътрудничество с родителите за решаването на проблема с употребата на наркотични вещества, като се осигурява последователност в мерките и подкрепата, предоставяни на засегнатите ученици.

Неделима част от настоящият Механизъм е алгоритъма към него /Приложение 1/